

Bijlage 2 – Nadere toelichting op de reikwijdte van de subsidie

Ondersteuningsvormen die nader worden toegelicht

1. Aanbod ten aanzien van ouderenbeleid

Van de aanbieder verwachten wij in navolging van het ouderenbeleid dat de bestaande activiteiten ten behoeve van bewegen voor senioren, zoals Senior Actief en Doortrappen tot je 100^e, worden voortgezet en zelfs worden uitgebreid met het oog op het stijgende aantal ouderen. Ook activiteiten voor wat betreft de buurtparticipatie van meer specifieke doelgroepen zoals beginnend dementerenden, en andere ouderen ter verhoging van de vitaliteit. Er worden zinvolle activiteiten voor ouderen in de buurten georganiseerd en er zijn voldoende voorzieningen die ouderen kunnen ondersteunen. We zien dat er door organisaties, verenigingen en stichtingen in onze stad heel hard gewerkt wordt om die activiteiten voor ouderen voor elkaar te krijgen. We vertrekken daarbij steeds vanuit de gedachte dat we onze inwoners willen ondersteunen waar dat nodig is, zodat zij op een gelukkige, gezonde en veilige manier oud kunnen worden, het liefst zo lang mogelijk in hun eigen omgeving. En we betrekken daar de ouderen zelf en hun vertegenwoordigers ook bij. Het aanbod dat we wensen wordt per thema vormgegeven. In ons gemeentelijk beleid zijn de volgende thema's opgenomen.

- 1: Eenzaamheid en verbinding
- 2: Het verbinden van jong en oud
- 3: Dementievriendelijkheid
- 4: Armoede en (arbeids)participatie
- 5: Vitaal en gezond ouder worden
- 6: De digitale maatschappij
- 7: Ouderen doen en denken mee
- 8: Een veilige leefomgeving
- 9: Communicatie en beeldvorming
- 10: Kennisdeling

2. Aanbod ten aanzien van eenzaamheid

Iedereen kan te maken krijgen met eenzaamheid. Het gevoel van 'erbij horen' en 'ertoe doen' is voor ieder mens een basisbehoefte. Sociale eenzaamheid is het niet (kunnen) maken van verbinding. Bij sociale eenzaamheid hebben mensen een klein of geen netwerk. Of ze hebben wel een groot netwerk, maar kunnen toch geen verbinding maken omdat bijv. de activiteiten niet aanspreken. Eenzaamheid is niet alleen een naar gevoel, het is ook lastig om erover te praten. Ook leidt het tot gezondheidsrisico's en minder meedoen in de samenleving. Het aantal mensen dat zich eenzaam voelt stijgt hard, Heerlen behoort tot één van de 16 eenzaamste gemeenten in Nederland. Eenzaamheid raakt niet alleen ouderen. Uit de monitor van de GGD blijkt dat eenzaamheid ook een actueel thema is onder jongeren, zeker na Corona. Daarom is het belangrijk dat we ons inzetten voor iedereen, jong én oud, die zich eenzaam voelt, via een aanpak eenzaamheid. De doelen van deze aanpak sluiten aan bij de drie doelen uit het Rijksprogramma "Eén tegen eenzaamheid", namelijk:

1. Meer bewustwording in de samenleving over eenzaamheid
2. Meer maatschappelijk initiatief tegen eenzaamheid
3. Een lokale aanpak tegen eenzaamheid

De gemeente is verantwoordelijk voor het Meldpunt Eenzaamheid, die bestemd is voor inwoners, instellingen en ondernemers. Meldingen komen bij de gemeente binnen en worden doorgeleid naar de subsidiepartner.

3. Welzijnswerk

Taken die in 2017 vanuit het welzijnswerk zijn toegevoegd aan de subsidie:

1	Bemensing van de sociale buurtteams	Maatschappelijk werk & Jeugdconsulenten
2	Kortdurende ondersteuning en groepswerk	Kortdurende ondersteuning 18+ Groepsgerichte ondersteuning waaronder training en cursussen Opvoedondersteuning
3	Buurtparticipatie	Opbouwwerk Vrijwilligerswerk Buurtsteun
4	Overig welzijnswerk	Informatie en advies Ouderenwerk

4. Ondersteuning en voorlichting van inwoners ten aanzien van hun wooncarrière

We zien dat ouderen vaak tot op hoge leeftijd in hun woning blijven wonen en pas als het door allerlei kwetsbaarheden echt niet meer kan, zij dan gedwongen worden om op heel korte termijn te moeten verhuizen of erger, dat er geen passende woning beschikbaar is. Een aantal factoren ligt hieraan ten grondslag zoals o.a. emotionele, het niet willen verhuizen uit een woning waar de kinderen zijn geboren, maar ook bijv. organisatorische zoals het opzien tegen de “rompslomp” die verhuizen met zich meebrengt en soms ook financiële factoren zoals de kosten die met een verhuizing zijn gemoeid. Vanuit de signaleringsfunctie en als laagdrempelige ondersteuning dient de subsidiepartner (vroeg)tijdig met inwoners in de doelgroep in gesprek te gaan, enerzijds om informatie te geven en anderzijds om mensen te ondersteunen bij bewustwording over hun levensloop en daarop passende wooncarrière.

5. Buurtbemiddeling

Landelijk zien we een gelijke trend dat het aantal high impact crimes (zoals bijvoorbeeld woninginbraken, straatroof etc) afneemt terwijl de sociale overlast juist toeneemt. Burengerucht stijgt alsmear in Heerlen-Noord en de coronaperiode heeft dit verder versterkt. Gemeente Heerlen kent daarbij helaas genoeg casuïstiek waarbij burenruzies enorm geëscaleerd zijn. In de prestatieafspraken tussen gemeente Heerlen en de woningcorporaties staat al enige tijd de wens om te starten met de interventie Buurtbemiddeling.

Buurtbemiddeling is een goed voorbeeld van burgerparticipatie. Door middel van buurtbemiddeling wil je vooraf preventief investeren om achteraf curatief handelen te voorkomen. De kracht van Buurtbemiddeling is dat je de kracht bij mensen teruglegt. Hier maak je buurten en inwoners sterker mee. Het hoofddoel van Buurtbemiddeling is om (weer) een begin te maken met communicatie tussen burenen, of om de vroegere contacten tussen mensen die in elkaars omgeving wonen, te herstellen. Hiernaast zijn de belangrijkste doelstellingen van Buurtbemiddeling:

- Verminderen van burenp Problemen;
- Voorkomen van escalaties;
- Herstellen van onderlinge communicatie;
- Bevorderen van wederzijds respect en benoemen van gezamenlijke belangen.
- Toewerken naar afspraken die voor beide burenen aanvaardbaar zijn.

De doelgroep van Buurtbemiddeling bestaat uit burenen met irritaties of conflicten in de dagelijkse leefsfeer, die bereid zijn tot bemiddeling. Het gaat hierbij om situaties die nog preventief op te lossen zijn voordat opgeschaald moet worden. Conflicten waarin reeds sprake is van strafrechtelijke vervolging zijn uitgesloten. Net als conflicten waar betrokken organisaties al jaren mee bezig zijn en die geen enkel perspectief bieden.

6. Ondersteuning t.b.v. vroegsignalering van (dreigende) financiële kwetsbaarheid bij inwoners

Met de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) hebben wij per 1 januari 2021 een expliciete gemeentelijke taak; het vroegsignaleren van schulden. Vroegsignalering is een gerichte actie om in een vroegtijdig stadium van schulden, in contact te komen met burgers met (dreigende) problematische schulden. We willen in contact komen en deze inwoners informeren over het hulpaanbod. Bij vroegsignalering gaat het om personen die nog niet in beeld zijn bij de gemeente, die mogelijk niet weten dat ze hulp kunnen krijgen of de stap naar hulp niet kunnen of willen zetten.

Op dit moment ontvangt de gemeente maandelijks meer dan 700 signalen die betrekking hebben op Heerlense inwoners met betalingsachterstanden. Deze signalen zijn afkomstig van woningverhuurders, energie- en waterleidingmaatschappijen en zorgverzekeraars. Het is aan de gemeente om al deze signalen zo te verwerken zodat we een optimaal rendement halen namelijk; het vroegtijdig in contact komen met de inwoner. Op welke wijze de signalen worden opgevolgd is afhankelijk van de aard van de vordering, de hoogte van het gemeld schuldbedrag en of meerdere signalen gelinkt kunnen worden aan één huisadres. Eén van de manieren waarop wij opvolging geven aan deze signalen is door middel van het afleggen van huisbezoeken. Dit doen we door de inzet van consulenten van de gemeente, maar ook door nadrukkelijk de samenwerking aan te gaan met ketenpartners. Eén van die partners is het maatschappelijk werk. De maatschappelijk werker is gewend outreachend te werken, weet mensen te motiveren en te ondersteunen bij het zoeken naar passende hulp. Daarom leggen maatschappelijk werkers op dit moment een deel van het totaal aantal huisbezoeken namens de gemeente Heerlen af.

7. Kamertraining of begeleiding naar zelfstandig wonen

Kamertraining is een vorm van ondersteuning voor kwetsbare jongeren waarbij ingezet wordt op het trainen van het vaardigheden die nodig zijn om zelfstandig een huishouden te voeren omdat ze dat vanuit thuis niet hebben meegekregen.

Het gaat om jongeren die geen 24-uurs zorg nodig hebben, maar wel intensieve begeleiding op weg naar zelfstandigheid. Door deze begeleiding te bieden voorkomen we dat deze jongeren in de opvang of beschermd wonen terechtkomen, langer in jeugdhulp blijven dan noodzakelijk is of tussen wal en schip belanden. Hierbij gaat het dan om het aanleren van praktische woonvaardigheden, zoals wassen, strijken, koken, budgetteren en plannen. Anderzijds om vaardigheden die horen bij volwassen worden, zoals je een eigen plaats binnen de veranderende relaties in je sociale netwerk, zorgen voor je gezondheid en uiterlijk, zinvolle vrijetijdsbesteding, omgaan met intimiteit en seksualiteit, volgen van onderwijs en werk, onderhouden van vriendschappen en sociale contacten en omgaan met instanties. Het kan gaan om langdurige trajecten totdat deze jongeren alle vaardigheden hebben die bij zelfstandig wonen horen.

De subsidiepartner is verantwoordelijk om hierin intensief samen te werken met de aanbieder basishulp jeugd, met name rondom de overgang van jeugd naar volwassenheid (18- naar 18+).

8. Integratiemaatje

Sinds 2020 is er vanuit de gemeente gewerkt aan een begeleidingsketen voor statushouders en aan de scholing voor aandachtfunctionarissen van maatschappelijke partners. Dit wordt in de toekomst voortgezet.

De subsidiepartner heeft een actieve rol in de begeleiding van statushouders die vanuit een AZC in Heerlen komen wonen. In 2022 is hierbij extra geïnvesteerd in de inzet van integratiemaatjes. Dit traject geeft extra aandacht aan de begeleiding van statushouders en loopt naast de praktische begeleiding die Vluchtelingenwerk en de partner bieden aan nieuwe statushouders. De begeleiding van Vluchtelingenwerk betreft praktische zaken als aanmelden bij huisarts, aanvragen van uitkering en financiële zelfredzaamheid en duurt gemiddeld een jaar. De subsidiepartner zorgt voor de totstandkoming van een team vrijwilligers (integratiemaatjes) dat een statushouder helpt bij de verdere integratie. Een integratiemaatje maakt een statushouder wegwijs in de buurt, legt uit hoe Nederland werkt (gebruiken en normen) en helpt bij praktische dingen om de integratie te vergroten.

De subsidiepartner dient hierbij samen te werken met vluchtelingenwerk, inburgeringsconsulenten en andere ketenpartners. Daarnaast neemt de subsidiepartner deel aan bijeenkomsten voor ketenpartners.

9. Informele Zorg

Van de subsidiepartner verwachten wij dat onze inwoners gestimuleerd worden om vrijwilligerswerk te doen. Ouderen beschikken meer dan mensen in andere levensfasen, vaak over veel vrije tijd. En velen zouden best (nog meer) willen betekenen voor de mensen om hen heen, hun omgeving, hun buurt of de stad. Daar waar dat hun keuze is, willen we dit als kans graag aangrijpen omdat we als stad steeds vaker een beroep doen op vrijwilligerswerk. De informele zorg is deels bij de subsidiepartner (burgerparticipatie en overig welzijnswerk, zie schema welzijnswerk hierboven) belegd en het overige gedeelte verantwoordelijkheid van de gemeente.

10. Loket Housing Parkstad

Het Loket Housing Parkstad is een samenwerking tussen de Parkstad gemeenten, de in Parkstad actieve woningcorporaties en zorgaanbieders, waaraan de volgende overwegingen ten grondslag liggen:

- het noodzakelijk is dat de door- en uitstroom uit de (intramurale) instellingen bevorderd wordt;
- daarvoor nodig is dat cliënten over (zelfstandige) huisvesting kunnen beschikken;
- een structuur om dit te realiseren tot nu toe ontbrak; daarom in 2013 “Loket Housing Regio Parkstad” in het leven is geroepen;
- het belangrijk is om aan inwoners die nu niet passend wonen begeleiding en ondersteuning te bieden, eventueel in combinatie met een andere woning.

(Intramurale) Cliënten worden door hun begeleider aangemeld bij Thuis In Limburg (TIL); de woningcorporaties (ROW) stellen een jaarlijks vast te stellen aantal woningen ter beschikking.

De benodigde zorg en ondersteuning wordt geïndiceerd en gefinancierd door het lokale (gemeentelijke) Wmo-loket van de gemeente waar de cliënt uiteindelijk gaat wonen. De zorg wordt geleverd door de door gemeenten gecontracteerde zorgaanbieders.

In Heerlen wordt de ondersteuning en woonbegeleiding geleverd door de subsidiepartner.